

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2024-11-12
meddelad i
Nacka

Mål nr M 5899-24

PARTER

Klagande

Bygglovs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun
141 85 Huddinge

Motpart

Huddinge kommun, förskolenämnden
141 85 Huddinge

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 3 juli 2024 i ärende nr 19834-2024, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande med vite att städa på Skogvaktartorpets förskola i Huddinge kommun

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Bygglovs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun (nedan nämnden) beslutade den 28 mars 2024 att förelägga Huddinge kommun genom dess förskolenämnd (nedan kommunen) att vidta städningsåtgärder på Skogvaktartorpets förskola senast en månad efter delgivning. Föreläggandet förenades med vite om 150 000 kr. Kommunen överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) som upphävde nämndens beslut, främst med motiveringen att föreläggandet inte var tillräckligt tydligt eller preciserat.

Nämnden har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har yrkat att domstolen ska fastställa nämndens beslut. Till stöd för sin talan har nämnden i huvudsak anfört följande.

Barn är särskilt känsliga för fysiska faktorer i inomhusmiljön såsom damm och smuts. Föreläggandet syftar till att nollställa lokalerna avseende städning och utgör således ett engångskrav. Förskolans brister i städningen är väl dokumenterade genom bl.a. fotografier och det kan därför inte finnas något utrymme för subjektiva bedömningar av de krav kommunen ålagts genom föreläggandet.

Nämndens beslut grundar sig i Folkhälsomyndighetens råd FoHMFS 2014:19 som bl.a. ger rekommendationer för tillämpningen av 9 kap. 3 § miljöbalken. Dessa råd klargör vilka ytor som ska städas dagligen och fastslår att städningens omfattning bör dimensioneras utifrån verksamheten och belastningen i lokalerna. Nämndens bedömning är att städningen inte är rätt dimensionerad utifrån belastningen.

DOMSKÄL

Frågan i målet är i första hand om nämnden har haft fog för sitt vitesföreläggande om städningsåtgärder eller om det har varit onödigt ingripande.

Nämnden har meddelat föreläggandet med stöd av bl.a. 26 kap. 9 § miljöbalken. Bestämmelsen anger att en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet får besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att bl.a. miljöbalken ska följas. Av samma bestämmelse följer även att en tillsynsmyndighet inte får vidta mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet (se också 2 kap. 7 § miljöbalken). Det innebär att tillsynsarbete ska ske stegvis och i relevant omfattning och att ett första steg oftast är råd eller uppmaning. Beslut om föreläggande och förbud får förenas med vite, i syfte att se till att tillsynsverksamheten är effektiv (se 26 kap. 14 § miljöbalken och prop. 1997/98:45 del 2, s. 275).

Av utredningen i målet framgår att den inspektion som ligger till grund för nämndens vitesföreläggande gjordes den 13 mars 2024. Rapporten skickades den 15 mars 2024 till bl.a. förskolan i fråga och kommunen med ett tillhörande missiv, där det under rubriken ”Åtgärder att utföra efter inspektionen” anges att återkoppling om noterade avvikelser önskas senast den 31 maj 2024. Vidare framgår att om inget svar inkom skulle ett överklagbart beslut om föreläggande fattas. Nämnden har därefter redan den 28 mars 2024 vid vite förelagt kommunen att vidta åtgärder för att avhjälpa de avvikelser som framkommer i inspektionsrapporten.

Domstolen instämmer i att det är angeläget att tillse att barn har en ren och hälsomässigt säker inomhusmiljö. Handlingarna i målet visar att förskolans städrutin dels inte har följts, dels har varit otillräcklig. Fotografierna i målet stödjer vidare nämndens bedömning att städningen inte är rätt dimensionerad utifrån belastningen. Det har därför i och för sig funnits skäl att vidta tillsynsåtgärder mot kommunen, som är överordnat ansvarig för att städningen på förskolan sköts.

Att förelägga kommunen, dessutom vid vite, att åtgärda avvikelser i städningen är dock alltför ingripande, inte minst sett till den frist att återkoppla som uppställts i samband med att inspektionsrapporten skickades till bl.a. kommunen samt att tillsynsarbete ska bedrivas stegvis. Det framgår inte heller att kommunen skulle ha uppvisat tredska som skulle kunna motivera ett vite för att åstadkomma en effektiv

tillsyn. Till det ska läggas att när det som i detta fall är fråga om en tillsynsmyndighet som vänder sig till en annan myndighet, är principen om att myndigheter ska samverka med varandra tillämplig (jfr 8 § förvaltningslagen [2017:900]). Trots att en utebliven samverkan och dialog inte är ett formellt hinder mot att utfärda ett föreläggande, bör detta förhållande tillmätas betydelse vid prövningen av om föreläggandet behövs för tillsynen, eller om det varit en alltför ingripande åtgärd (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 1 december 2023 i mål nr M 12782-22, där domstolen bl.a. uttalar att möjligheterna att lösa frågan genom samråd först bör vara uttömda innan förelägganden används).

Enligt domstolen hade syftet med föreläggandet vid den aktuella tidpunkten kunnat nås genom mindre ingripande åtgärder, om kommunen i samarbete med förskolan fått möjlighet att åtgärda avvikelserna inom den tid som utsatts i samband med att inspektionsrapporten skickades ut. Nämndens beslut är därmed inte förenligt med kravet på proportionalitet. Med den bedömningen saknas det skäl för domstolen att närmare bedöma huruvida föreläggandet i sig är tillräckligt tydligt formulerat. Länsstyrelsens beslut om att upphäva föreläggandet ska därför gälla, om än med annan motivering, och nämndens överklagande avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 3 december 2024.

Erika Ekman

Christina Odén

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Erika Ekman, ordförande, och tekniska rådet Christina Odén. Föredragande har varit tingsnotarien Kristoffer Härdig.

Parter
Se sändlista

NACKA TINGSRÄTT

INKOM: 2024-07-15
MÅLNR: M 5899-24
AKTBIL: 2

Överklagande av beslut om föreläggande av städa på Skogvaktartorpets förskola, Huddinge kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms upphäver Bygglov- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun besluta den 28 mars 2024, dnr HÄLS.2024.358, beslut nr 665.

Beskrivning av ärendet

Bygglov- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun (nämnden) beslutade den 28 mars 2024, dnr HÄLS.2024.358, beslut nr 665, enligt följande.

Huddinge kommun, genom förskolenämnden, (212000-0068) föreläggs med vite på 150 000 kronor att senast 1 månad efter delgivning av detta beslut på Skogvaktartorpets förskola tillse att alla lättåtkomliga ytor i form av golv, väggar, takytor, öppna ytor, möbler, mattor och leksaker i utrymmen såsom lekrum, vilrum, matsal, torkrum, kapprum, städförråd, tvättrum och toaletter städas/tvättas/rengörs så att de är rena¹ efter utförd städning/tvätt/rengöring.

¹Med rena avses att de städade ytorna är fria från synlig smuts, tejp, skräp och fläckar. Med synlig smuts och skräp avses bl.a. sand, grus, lera, damm, klotter, papper, snus, tejp och tejpklister, tuggummi, vätskespill, fingeravtryck m.m.

Av beslutet framgår sammanfattningsvis följande.

Den 13 mars 2024 genomförde nämnden ett tillsynsbesök på Skogvaktartorpets förskola. Vid besöket konstaterade nämnden att städningen på förskolan var bristfällig med bland annat smutsiga,

dammiga eller skräpiga golv, hyllor, fönsterbrädor, mattor, möbler och leksaker.

Städningen är så pass bristfällig att det föreligger en olägenhet för människors hälsa. Det är motiverat att förena föreläggandet med vite.

Huddinge kommun, via förskolenämnden, har överklagat beslutet och yrkar i första hand att beslutet ska upphävas och i andra hand att det ska ändras så att det får en tydligare utformning. Till stöd för sin talan har grundskolenämnden anfört sammanfattningsvis följande.

Beslutet är otydligt och oprecist och det föreligger en diskrepans mellan föreläggandets beslutsmening och vad som framgår av nämndens bedömning av ärendet. Det är oklart vilka brister som föreligger. Beslutet är oproportionerligt och det är oskäligt att förena det med vite. Förskolan städas fem dagar i veckan.

Motivering till beslutet

För det fall miljöbalkens krav inte efterlevs har tillsynsmyndigheten möjlighet att ingripa med förelägganden eller förbud. En tillsynsmyndighet får dock inte ställa krav som är orimliga vid en avvägning mellan den nytta och de kostnader som är förenade med kraven och kraven får inte heller vara mer ingripande än vad som är behövligt i det enskilda fallet, se 2 kap. 7 § samt 26 kap. 9 § miljöbalken.

Ett grundläggande formellt krav på ett föreläggande är att det måste vara tillräckligt tydligt så att adressaten inte behöver tveka om vad det är denne ska göra för att uppfylla föreläggandet. Att ett föreläggande är tillräckligt tydligt är av vikt för rättssäkerheten men också för effektiviteten i tillsynsarbetet, se t.ex. HFD 2017 ref. 21.

Länsstyrelsen gör följande bedömning.

Så som föreläggandet är formulerat finns det ett förhållandevis stort bedömningsutrymme för tolkning, och frågan om städningen är tillräcklig eller inte ger stor möjlighet till ett visst mått av subjektiv bedömning, se bland annat Mark- och miljödomstolens dom den 9 april 2024 i mål nr M 762-24.

Det överklagade beslutet innebär att Skogvaktartorpets förskola ska städas i enlighet med föreläggandet senast en månad från delgivning

av beslutet. Detta innebär att om städning av förskolan skulle ske direkt efter att föreläggandet utfärdades så kan det vid nämndens tillsynsbesök en månad senare finnas till exempel grus, lera och damm i förskolan. Därmed skulle förskolan inte vara ren enligt föreläggandets definition och en ansökan om vite skulle kunna göras. Det blir därmed svårt att veta när städningen ska utföras för att undgå vite.

Utifrån beslutet framgår det att vid tillsynsbesöket på Skogvaktartorpets förskola konstaterades att städningen var bristfällig med bland annat smutsiga, dammiga eller skräpiga golv, hyllor, fönsterbrädor, mattor, möbler och leksaker. Det framgår inte av beslutet att väggar, takytor och att alla öppna ytor i utrymmen såsom lekrum, vilrum, matsal, torkrum, kapprum, städförråd, tvättrum och toaletter är smutsiga. Trots det har nämnden förelagts att dessa delar av förskolan ska städas.

Länsstyrelsen bedömer mot bakgrund av detta att beslutet är mer ingripande än vad som är behövligt. Föreläggandet uppfyller inte heller kraven på tydlighet, särskilt när föreläggandet är förenat med vite.

Länsstyrelsen upphäver därmed föreläggandet.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

Beslutande

Beslutet har fattats av jurist Sanna Guterstam Topor.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Sändlista

Klagande

Huddinge kommun, förskolenämnden, buf.registrator@huddinge.se

Kopia till

Bygglov- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun

Du kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande bifogar du kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 19834-2024.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.